

*Semnătura
tuturor lucrurilor*

Elizabeth Gilbert (n. 1969 în Waterbury, Connecticut; studii de științe politice la New York University) a devenit celebră odată cu apariția volumului autobiografic *Mănâncă, roagă-te, iubeste* (2006), megabestseller internațional (peste 10 milioane de exemplare publicate în lume, traduceri în 30 de limbi) apărut în românește la Humanitas în 2008 (90 000 de exemplare vândute până la începutul lui 2014), ecranizat în 2010, cu Julia Roberts și Javier Bardem în rolurile principale. Volumul de povestiri *Pelerinii* (1997; Premiul Pushcart și nominalizare pentru Pen/Hemingway Award în 1998), apărut și el în românește (Humanitas, 2010), reprezintă debutul ei literar. Au urmat romanul *Războiul homarilor* (2000; Humanitas, 2011), încununat în 2001 cu Kate Chopin Literary Award, volumul non-fiction *Ultimul bărbat american* (2002; Humanitas, 2009), finalist în competiția pentru două premii importante – National Book Award și National Book Critics Award –, volumul autobiografic deja menționat și continuarea lui, de asemenea bestseller mondial, *Și am spus da. O poveste de iubire* (2010; Humanitas, 2013, 33 000 de exemplare vândute până la începutul lui 2014). A reeditat și prezentat volumul din 1947 al străbunicii sale Margaret Yardley Potter, *Carte de bucate, ospitalitate și povești minunate* (2012; Humanitas, 2013). *Semnătura tuturor lucrurilor*, roman apărut în 2013, este cea mai nouă carte a sa.

A fost colaboratoare la diverse publicații, printre care ediția americană a revistei *GQ*, articolele ei primind două nominalizări pentru National Magazine Award. Un articol din 1997, „The Muse of the Coyote Ugly Saloon“, bazat pe experiența autoarei ca angajată într-un bar newyorkez, a stat la baza filmului *Coyote Ugly*. În 2008 a fost inclusă de revista *Time* în topul celor mai influenți 100 de oameni din lume.

Elizabeth Gilbert locuiește împreună cu soțul ei, José Nunes, într-un orașel din New Jersey.

ELIZABETH GILBERT

*Semnătura
tuturor lucrurilor*

Traducere din engleză și note de
ANCA BĂRBULESCU

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Oana Bârna
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la R.A. Monitorul Oficial

Elizabeth Gilbert
The Signature of All Things
© 2013, Elizabeth Gilbert
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2014, pentru prezenta ediție românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GILBERT, ELIZABETH
Semnătura tuturor lucrurilor/Elizabeth Gilbert;
trad.: Anca Bărbulescu. – București: Humanitas, 2014
ISBN 978-973-50-4469-5
I. Bărbulescu, Anca (trad.)
821.111(73)-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382 / 0723 684 194

*Pentru bunica mea
Maude Edna Morcomb Olson
la a suta aniversare a zilei ei de naștere*

Ce *este* viața nu știm. Ce *face* viața știm prea bine.
Lord Perceval

Prolog

Alma Whittaker, născută odată cu secolul, a alunecat în lumea noastră pe data de 5 ianuarie 1800.

Foarte repede – aproape imediat – au început să se formeze opinii în jurul ei.

Văzând copilul pentru prima dată, mama Almei s-a simțit destul de mulțumită de rezultat. Până acum, Beatrix Whittaker nu avusese prea mult noroc cu producerea unui moștenitor. Primele trei încercări de concepție pieriseră sub formă de dăre umede și triste, fără măcar să prindă rod. Cea mai recentă încercare – un fiu perfect format – venise până-n pragul vieții, dar se răzgândise tocmai în dimineața în care trebuia să se nască și sosise deja plecat din lumea aceasta. După asemenea pierderi, orice copil care supraviețuiește e un copil mulțumitor.

Ținându-și în brațe copilul robust, Beatrix a murmurat o rugăciune în olandeză, limba ei maternă. S-a rugat ca fiica ei să crească sănătoasă, cu capul pe umeri și deșteaptă, și să nu lege niciodată prietenii cu fete prea pudrate sau să râdă la istorisiri vulgare, sau să stea la mesele pentru jocuri de noroc cu bărbați nechibzuiți, sau să citească romane franțuzești, sau să se poarte așa cum numai unui indian sălbatic i-ar sta bine, sau să devină, în orice alt fel, cea mai mare rușine pentru o familie bună; altfel spus, să nu ajungă *een onnozelaar*, o toantă. Așa s-a încheiat binecuvântarea ei – dacă se poate numi binecuvântare ceva venit din partea unei femei atât de austere cum era Beatrix Whittaker.

Moașa, o localnică de origine germană, era de părere că fusese o naștere bună într-o casă bună, așa că și Alma Whittaker era un bebeluș bun. Dormitorul fusese cald, supă și bere primise din belșug,

iar mama se dovedise zdravănă – cum te-ai și aștepta de la o olandeză. Mai mult, moașa știa că avea să fie plătită, ba chiar bine plătită. Orice bebeluș care aduce bani e un bebeluș acceptabil. Așadar, moașa a binecuvântat-o și ea pe Alma, deși fără exces de entuziasm.

Hanneke de Groot, menajera-șefă a proprietății, era mai puțin impresionată. Copilul nici nu era băiat, nici nu era drăguț. Fața îi arăta ca un castron cu terci și era palid ca o podea proaspăt vopsită. Ca toți copiii, avea să aducă muncă. Iar munca asta, ca toate muncile, avea să cadă probabil în cărca ei. Dar a binecuvântat oricum copilul, fiindcă binecuvântarea unui nou-născut e o îndatorire, iar Hanneke de Groot își respecta întotdeauna îndatoririle. Hanneke a plătit-o pe moașă și a schimbat așternuturile. La treaba asta a primit ajutor, deși nu prea îndemânatic, de la o tânără cameristă (o fată vorbăreață, de la țară, recent venită în gospodărie) pe care o interesa mai mult să se uite la copil decât să facă ordine în dormitor. Numele cameristei nu merită notat aici, fiindcă Hanneke de Groot urma să declare a doua zi că nu e bună de nimic și avea s-o dea afară fără referințe. Fapt e că, în noaptea aceea, camerista cea nefolositoare și sortită concedierii s-a învârtit ca o cloșcă pe lângă nou-născut și i-a dat micii Alma o binecuvântare sinceră și de-a dreptul înduioșătoare.

Dick Yancey – un bărbat înalt și impunător din Yorkshire, care lucra pentru stăpânul casei, apărându-i cu mână de fier toate interesele comerciale internaționale (și care, întâmplător, locuia pe domeniul în acel ianuarie, așteptând să se dezghețe porturile din Philadelphia ca să plece spre Indiile de Est olandeze) – n-a avut mare lucru de spus despre nou-născut. Ce-i drept, nu era el prea vorbăreț nici în alte împrejurări. Când i s-a spus că doamna Whittaker născuse o fetiță sănătoasă, domnul Yancey doar s-a încruntat și a declarat, scump la vorbă ca de obicei: „Grea treabă viața asta.“ Să fi fost o binecuvântare? Dificil de spus. Să-i acordăm totuși încredere și s-o socotim așa. În orice caz, cu siguranță n-o spusese ca pe un blestem.

Cât despre tatăl Almei – Henry Whittaker, domnul și stăpânul domeniului –, el era mulțumit de copilul lui. Cum nu se poate mai mulțumit. Nu-l deranja că nu era băiat și nici că nu era drăguț. Nu a binecuvântat-o pe Alma, căci nu era genul de om care să dea binecuvântări. („Treaba lui Dumnezeu nu e treaba mea“, spunea el adesea.) Dar Henry și-a admirat copilul fără rezerve. Ce-i drept, el îl

făcuse, iar tendința lui Henry Whittaker în viață era să admire fără rezerve tot ce făcea.

Pentru a sărbători, Henry a cules un ananas din cea mai mare seră a lui și l-a tăiat în părți egale, pentru toată lumea din casă. Afară ninge, era o iarnă perfectă în Pennsylvania, dar domnul Whittaker avea mai multe sere încălzite cu cărbuni, proiectate chiar de el (structuri care-i atrăseseră nu doar invidia tuturor crescătorilor și botaniștilor din Americi, ci și o avere colosală), și, dacă dorea ananas în ianuarie, atunci avea ananas în ianuarie. Și cireșe în martie.

După aceea s-a retras în biroul lui și și-a deschis registrul în care, ca în fiecare seară, nota tot felul de treburi ale domeniului, fie ele oficiale sau intime. A început așa: „Nii sa-alăturat un nou pasajer nobil și teresant“ și a continuat cu detaliile, ora exactă și cheltuielile pe care le presupunea nașterea Almei Whittaker. Scrisul îi era îngrozitor de încălțit. Fiecare propoziție era un sat înghesuit, în care literele mari și cele mici trăiau alături în strânsă mizerie, aruncate una peste alta de parcă încercau să scape de pe foaie. Ortografia îi era cu câteva grade mai jos decât „arbitrară“, iar punctuația ar fi făcut pe oricine să ofteze îndurerat.

Dar Henry și-a scris netulburat relatarea. Pentru el important era să consemneze totul. Știa că paginile acestea i-ar fi părut oribile oricărui om cu educație, dar mai știa și că n-avea să le vadă nimeni – cu excepția soției lui. Odată întremată, Beatrix avea să-i transcrie notele în propriul ei registru, cum făcea întotdeauna, iar traducerea, elegant scrisă, a mâzgălelilor lui Henry avea să devină documentul oficial al evenimentelor din casă. Tovarășa lui de viață, asta era Beatrix – și în condiții foarte convenabile pe deasupra. Avea să îndeplinească îndatorirea aceasta pentru el, și o sută de alte sarcini în plus.

Cu voia Domnului, urma să se întoarcă la treabă curând.

Deja se adunase un teanc de hârtii.

PARTEA ÎNTÂI
Copacul frigurilor

Capitolul unu

În primii cinci ani de viață, Alma Whittaker a fost într-adevăr un simplu pasager pe lumea aceasta – cum suntem cu toții la vârste atât de fragede –, astfel încât povestea ei nu era încă nobilă și nici cine știe ce interesantă, dincolo de faptul că mogâldeța cea prea puțin drăgălașă își petrecea zilele fără nici o boală și nici un incident, înconjurată de un lux aproape nemaiîntâlnit în America vremurilor ei, chiar și în eleganta Philadelphie. Cum ajunsese tatăl ei să strângă o asemenea avere e o poveste care merită spusă aici, cât așteptăm ca fata să crească și să ne capteze din nou interesul. Asta pentru că nici la 1800 nu era mai obișnuit decât în alte vremuri ca un om născut în sărăcie și aproape analfabet să devină cel mai bogat locuitor al orașului său. Deci mijloacele prin care a prosperat Henry Whittaker sunt într-adevăr interesante – deși poate nu chiar nobile, după cum el însuși ar fi mărturisit-o primul.

Henry Whittaker se născuse în 1760 în satul Richmond, pe Tamisa, în amonte de Londra. Era cel mai mic copil al unor părinți săraci, care și așa aveau cam prea mulți copii. Crescuse în două camere cu podea de pământ bătătorit, cu un acoperiș aproape corespunzător, cu o singură masă pe zi, luată la vatră, cu o mamă care nu bea și un tată care nu-și bătea familia – așadar, în comparație cu multe familii de atunci, dusese o existență aproape îndestulătoare. Mama lui avea chiar un petic de pământ al ei în spatele casei, pe care creștea nemțișori și lupin, în stil decorativ, ca o cucoană. Dar pe Henry nu-l păcăleau nemțișorii și lupinul. Toată copilăria avea să doarmă la doar un perete depărtare de porci; sărăcia avea să-l umilească în fiecare clipă a vieții lui.

Poate că Henry s-ar fi simțit mai puțin bătut de soartă dacă n-ar fi văzut în jur o bogăție cu care să-și compare propria situație sărmană –

dar băiatul a crescut având sub ochi nu orice bogăție, ci însăși bogăția regală. La Richmond exista un palat cu grădini ornamentale, numite Kew, cultivate cu pricepere de prințesa Augusta, care adusesse cu ea din Germania o suită de grădinari care de-abia așteptau să facă un peisaj fals și regal din pășunile englezești cele reale și umile. Fiul ei, viitorul rege George III, își petrecea verile acolo. Odată ajuns pe tron, George aspira să facă din Kew o grădină botanică demnă de orice rivală continentală. Pe insula lor rece, umedă și izolată, englezii erau cu mult în urmă față de restul Europei în domeniul botanicii, iar George III abia aștepta să câștige teren.

Tatăl lui Henry era îngrijitor la livada din Kew – un om umil, respectat de stăpâni pe cât poate fi respectat un îngrijitor umil. Domnul Whittaker avea talent la pomii fructiferi și nutrea un adânc respect pentru ei. („Răsplătesc pământul pentru osteneală“, spunea el, „spre deosebire de toți ceilalți“.) Odată salvase mărul preferat al regelui altoind un lăstar din exemplarul suferind pe o buturugă mai trainică și lipindu-l bine cu lut. Copacul dăduse rod de pe altoiul cel nou chiar în același an, iar la scurtă vreme făcuse și puieți. Pentru miracolul acesta, domnul Whittaker fusese poreclit de regele însuși „Vrăjitorul Merelor“.

În ciuda multelor lui daruri, Vrăjitorul Merelor era un om simplu, cu o soție timidă, dar reușiseră, prin cine știe ce minune, să aducă pe lume șase fii neciopliți și violenți (dintre care unuia i se spunea „Spaima Richmondului“, iar alți doi aveau să moară în încăierări prin taverne). Henry, cel mai tânăr, era într-un fel cel mai necioplit dintre toți – și poate avea și nevoie să fie, ca să le supraviețuiască fraților lui. Era ca un pui de ogar încăpățânat și răbdător, o creatură isteată, slabă și explozivă, care primea întotdeauna bătăile fraților lui cu stoicism și a cărui cutezanță era adeseori pusă la încercare de ceilalți, fiindcă le plăcea să-l provoace să-și asume tot felul de riscuri. Chiar și separat de frații lui, lui Henry îi plăceau experimentele periculoase, dădea foc lucrurilor pe ascuns, speria nevestele satului tropăind pe acoperișuri și amenința copiii mai mici; nu te-ai fi mirat să auzi despre un asemenea băiat că a căzut de pe turla bisericii sau că s-a înecat în Tamisa – deși, din pură întâmplare, nu i s-au întâmplat astfel de lucruri.

Dar, spre deosebire de frații lui, Henry avea o trăsătură care-l salva. De fapt, avea două: era inteligent și îi plăceau copacii. Am exagera dacă am spune că Henry venera pomii, ca tatăl lui, dar îl interesau fiindcă erau unul din puținele lucruri despre care era ușor să înveți în lumea lui oropsită și fiindcă Henry aflase deja din experiență că învățătura îți dă un avantaj față de ceilalți. Dacă voiai să rămâi în viață (și Henry voia) și dacă voiai să ajungi, în cele din urmă, prosper (ceea ce Henry, din nou, voia), trebuia să înveți tot ce puteai învăța. Latina, caligrafia, trasul cu arcul, călăria, dansul – astfel de lucruri nu-i erau la îndemână. Dar avea pomii și îl avea pe tatăl lui, Vrăjitorul Merelor, care se străduia, cu răbdare, să-l învețe.

Așa a aflat Henry tot ce se putea ști despre uneltele de altoit, lut, ceară și cuțitașe, ca și despre secretele înmuguriturii, creșterii semințelor, altoirii, plantării și tunderii crenguțelor cu o mână atentă. A învățat cum să mute copacii vara, dacă solul nu se putea drena bine și era prea tare, sau toamna, dacă solul era sfărâmicios și uscat. A învățat cum să le pună cașilor proptele și învelitori ca să-i apere de vânt, cum să crească citrice în oranjerie, cum să afume agrișele ca să le scape de putregai, cum să amputeze ramurile bolnave ale smochinilor; a învățat și când nu e cazul să iei măsuri. A învățat cum să jupoaie coaja rănită de pe un copac vechi și cum să-l reteze de la pământ, fără sentimentalități sau regrete, ca să-l forțeze să lăstărească încă douăsprezece anotimpuri.

Henry a învățat multe de la tatăl lui, deși îi era rușine cu el, căci îl socotea un om slab. Dacă domnul Whittaker chiar era Vrăjitorul Merelor, se gândea Henry, atunci de ce nu se tradusese admirația regelui în avere? Erau pe lume oameni bogați mai proști decât el – ba chiar erau o mulțime. De ce trăia familia Whittaker tot cu porcii când la doi pași de ei se aflau peluzele ample și verzi ale palatului și casele atât de plăcute ridicate pentru femeile care se îngrijeau de garderoba regală, unde servitoarele reginei dormeau în așternuturi franțuzești? Într-o zi, urcându-se pe un zid plin de ornamente din grădină, Henry văzuse o doamnă într-o rochie de culoarea fildeșului exersându-și priceperea la călărie pe un cal alb ca laptele, în timp ce un servitor îi cânta la vioară. Unii oameni aveau o asemenea viață chiar acolo, în Richmond, în timp ce familia Whittaker nu avea nici măcar o podea sub tălpi.

Dar tatăl lui Henry nu se zbătuse niciodată pentru lucruri mai înalte. De treizeci de ani primea aceeași simbrerie amărâtă și niciodată nu se plânsese de ea, cum nu se plânsese nici de munca sub cerul liber pe cea mai căinoasă vreme, care-i distrusese sănătatea. Tatăl lui Henry își alesese cei mai prudenți pași pe drumul vieții, mai ales în interacțiunea cu superiorii lui – iar el considera pe oricine superiorul lui. Domnul Whittaker avea grijă să nu jignească niciodată pe nimeni și să nu profite de nimeni, nici măcar când profitul ar fi fost bine-meritat. Îi spunea fiului său: „Henry, nu fi înfipt. Oaia nu poți s-o tai decât o dată. Dar dacă umbli cu grijă, poți s-o tunzi în fiecare an.“

Cu un tată atât de lipsit de vlagă și de mulțumit de situația lui, la ce se putea aștepta de la viața Henry, în afară de ceea ce putea prinde cu mâna lui? Omul trebuie să profite, a început el să-și spună pe când avea doar treisprezece ani. Omul trebuie să taie câte o oaie în fiecare zi.

Dar unde să găsești oi?

Așa s-a apucat Henry Whittaker de furat.

Pe la 1775, grădina Kew deveniseră o arcă a lui Noe în domeniul botanicii, cu o colecție care număra deja mii de exemplare și căreia i se adăugau săptămânal comenzi noi – hortensii din Orientul Îndepărtat, magnolii din China, ferigi din Indiile de Vest. Mai mult, Kew avea un administrator nou și ambițios: sir Joseph Banks, recent întors din călătoria lui încununată de succes în jurul lumii, în calitate de botanist-șef pe HMS *Endeavour* a căpitanului Cook. Banks, care nu era plătit (nu-l interesa decât gloria Imperiului Britanic, spunea el, deși alții sugerau că l-ar interesa un picuș și gloria lui sir Joseph Banks), colecționa acum plante cu o pasiune înflăcărată, hotărât să creeze o grădină națională cu adevărat spectaculoasă.

O, sir Joseph Banks! Aventurier chipeș, afemeiat, ambițios și mereu gata de întrecere! Era exact ce nu era tatăl lui Henry. Nici nu împlinise douăzeci și trei de ani și o moștenire considerabilă, de șase mii de lire pe an, făcuse din el unul din cei mai bogați bărbați ai Angliei. Se prea poate să fi fost și cel mai arătos. Banks și-ar fi putut foarte bine petrece viața în lenevie și lux, dar aspira să devină cel mai îndrăzneț explorator botanic – vocație pe care și-a asumat-o fără să-și sacrifice nimic din farmec. Banks plătise mare parte din cheltuielile pentru prima expediție a căpitanului Cook chiar din buzunarul lui,

ceea ce îi asigurase dreptul de a-și aduce pe corabia aglomerată doi servitori negri, doi servitori albi, un botanist de rezervă, un secretar științific, doi artiști, un proiectant și doi ogari italieni. În timpul aventurii, Banks sedusese regine tahitiene, dansase gol cu sălbaticii pe plajă și privise cum li se făceau tinerelor păgâne tatuaje pe fese în lumina lunii. Adusese cu el înapoi în Anglia un tahitian pe nume Omai, pe care-l ținea drept animal de companie, și aproape patru mii de exemplare de plante – dintre care aproape jumătate nu mai fuseseră văzute niciodată de comunitatea științifică. Sir Joseph Banks era cel mai celebru și mai atrăgător bărbat din Anglia, iar Henry îl admira enorm.

Dar de furat tot fura de la el.

În fond, ocazia *i se oferea* și era cum nu se poate mai evidentă. Banks era cunoscut în cercurile științifice nu doar ca mare colecționar de exemplare botanice, ci și ca un păstrător avid al oricărui nimic. În epoca aceea a politeții, gentilomii obișnuiau să-și împărtășească descoperirile fără ascunziș, dar Banks nu împărtășea nimic. La Kew veneau profesori, demnitari și colecționari din lumea întreagă în speranța de a obține niște semințe și lăstari sau mostre din amplul ierbar al lui Banks – dar Banks îi refuza pe toți.

Tânărul Henry îl admira pe Banks pentru că strângea tot (nici el nu și-ar fi împărțit comoara cu nimeni, presupunând că ar fi avut vreo comoară), dar în curând a învățat să citească ocazii de afaceri pe fețele furioase ale vizitatorilor internaționali lăsați cu buzele umflate. Îi aștepta chiar la poarta grădinilor Kew când plecau, și uneori îi surprindea blestemându-l pe sir Joseph Banks în franceză, germană, olandeză sau italiană. Henry se apropia, îi întreba ce mostre doreau și se angaja să le procure până la sfârșitul săptămânii. Întotdeauna avea cu el un carnet și un creion de tâmplărie; dacă vizitatorii nu vorbeau engleza, Henry îi puna să deseneze ce le trebuie. Toți erau desenatori botanici excelenți, așa că le era ușor să-și facă înțelese dorințele. Mai târziu, seara, Henry se strecura în sere, trecea ca vântul printre muncitorii care hrăneau cuptoarele uriașe în nopțile reci și fura plante pe care le vindea la un preț bun.

Era băiatul ideal pentru așa ceva. Se pricepea să identifice plantele, se pricepea ca nimeni altul să țină butașii în viață, era destul de cunoscut prin grădini încât să nu trezească suspiciuni și știa cum să-și

ascundă urmele. Dar în primul și-n primul rând părea să n-aibă nevoie de somn. Muncea toată ziua cu tatăl lui în livezi, apoi fura toată noaptea – plante rare, plante prețioase, papucul-doamnei, orhidee tropicale, minuni carnivore din Lumea Nouă. Pe lângă asta, păstra toate desenele botanice pe care i le făceau distinșii gentilomi și le studia până ajungea să cunoască fiecare stamină și petală a fiecărei plante căutate.

Ca orice hoț bun, Henry se îngrijea scrupulos de propria-i siguranță. Nu dezvăluia nimănui secretul lui și își îngropa câștigul în câteva ascunzători răspândite pe tot domeniul Kew. Nu cheltuia nici o lescăie. Își lăsa argintul să se odihnească în pământ, ca un butaș bun. Voia să-l vadă crescând până când avea să izbucnească din țărână ca un șuvoi și să-i cumpere dreptul de a deveni om bogat.

Abia dacă trecuse un an și Henry avea deja câțiva clienți fideli. Unul din ei, un bătrân cultivator de orhidee de la grădina botanică din Paris, îl gratulase pe băiat cu ceea ce era, probabil, primul compliment mulțumitor din viața lui: „Măi mucosule, ești bun la casa omului!“ În doi ani, Henry conducea o afacere frumușică și vindea plante nu doar botaniștilor serioși, ci și unui cerc de gentilomi londonezi bogați care doreau specimene exotice pentru colecțiile lor. În trei ani, expedia illicit mostre în Franța și Italia, ambalând cu pricepere butașii în mușchi și ceară ca să supraviețuiască transportului.

Dar, în cele din urmă, după trei ani de asemenea îndeletniciri dubioase, Henry Whittaker a fost prins – și tocmai de tatăl lui.

Domnul Whittaker, care de obicei dormea adânc, și-a observat într-o noapte fiul plecând de-acasă după miezul nopții și, frământat de o bănuială paternă instinctivă, l-a urmărit până la sere și l-a văzut cum alege, cum fură, cum ambalează cu pricepere. A recunoscut imediat grija necurată a hoțului.

Tatăl lui Henry nu era omul în stare să-și bată fiii, chiar dacă o meritau (ceea ce se întâmpla frecvent), așa că nici în noaptea aceea nu l-a bătut pe Henry. Nici măcar nu i-a cerut socoteală. Henry nici nu și-a dat seama că fusese prins. Nu, domnul Whittaker a făcut ceva mult mai rău. A doua zi, la prima oră, i-a cerut o audiență personală lui sir Joseph Banks. Un om sărman ca Whittaker nu avea prea des ocazia să ceară o întâlnire între patru ochi cu un gentilom ca Banks, dar tatăl lui Henry câștigase, în cei treizeci de ani de stră-

danie neobosită la Kew, exact atâta respect cât să-și permită, doar o dată, această îndrăzneală. Era bătrân și sărac, e adevărat, dar rămânea Vrăjitorul Merelor, salvatorul pomului preferat al regelui – iar titlul i-a deschis ușile.

Domnul Whittaker s-a prezentat înaintea lui Banks aproape în genunchi, cu capul plecat, căindu-se, ca un sfânt. A mărturisit îndeletnicirea rușinoasă a fiului, împreună cu bănuiala lui că Henry fura, probabil, de ani și ani. Și-a oferit demisia de la Kew ca pedeapsă, cu rugămintea ca băiatul să nu fie trimis la închisoare sau rănit. Vrăjitorul Merelor a promis să plece cu familie cu tot departe de Richmond, astfel ca nici Kew și nici Banks să nu mai fie făcuți de rușine de numele Whittaker.

Banks – impresionat de simțul onoarei atât de înalt al livădarului – a refuzat demisia și a trimis după tânărul Henry, ca să-l vadă cu ochii lui. Și aceasta era o situație neobișnuită. Dacă o întâlnire cu un grădinar analfabet chiar în biroul lui era o raritate pentru sir Joseph Banks, o întâlnire cu fiul hoțoman al grădinarului analfabet, în vârstă de șaisprezece ani, era ceva nemaiîntâlnit. Probabil că trebuia, pur și simplu, să pună să fie arestat. Dar hoția se pedepsea cu spânzurătoarea: ajungeau în ștreang și copiii mult mai tineri decât Henry, pentru abateri mult mai neînsemnate. Atacul asupra colecției lui era de-ajuns ca să-i provoace furia, dar Banks avea destulă simpatie pentru tatăl băiatului încât să cerceteze problema singur înainte să-i cheme pe oamenii legii.

Când a intrat pe propriile ei picioare în biroul lui sir Joseph Banks, problema s-a dovedit a fi un tânăr subțirel, roșcovan, scump la vorbă, cu ochii lăptoși, lat în umeri, cu pieptul înfundat și pielea palidă, asprită deja de expunerea prea îndelungată la vânt, ploaie și soare. Băiatul era subnutrit, dar înalt, iar mâinile îi erau mari; Banks și-a dat seama că ar putea deveni un bărbat solid dacă ar ajunge să mănânce cum trebuie.

Henry nu știa prea bine de ce fusese chemat în biroul lui Banks, dar era destul de isteț încât să se aștepte la ceva cât se poate de rău, așa că se simțea foarte îngrijorat. Singurul lucru care-l împiedica să tremure în timp ce trecea pragul biroului lui Banks era încăpățănarea lui îndrăcită.

Cuprins

Prolog / 9

PARTEA ÎNTÂI

Copacul frigurilor / 13

PARTEA A DOUA

Cireșica de la White Acre / 59

PARTEA A TREIA

Mesaje tulburătoare / 183

PARTEA A PATRA

Urmarea misiunilor / 347

PARTEA A CINCEA

Curatorul departamentului Mușchi / 461

Mulțumiri / 529